

Vergaderjaar 2018–2019

32 317

JBZ-Raad

JM

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 29 november 2018

De vaste commissies voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad¹ en voor Justitie en Veiligheid² hebben op 10 juli 2018, 11 september 2018 en 2 oktober 2018 de reactie van de Minister van Justitie en Veiligheid besproken op de nadere vragen van de PVV-fractie over het achtste voortgangsverslag van de Europese Commissie over de uitvoering van de Europese Veiligheidsagenda.³ Naar aanleiding hiervan is op 9 oktober 2018 een brief gestuurd aan de Minister.

De Minister heeft op 28 november 2018 gereageerd.

De commissies brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde nader schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
Van Dooren

¹ Samenstelling **Immigratie en Asiel/JBZ-Raad**:

Nagel (50plus), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Schaap (VVD), Strik (GL) (*vice-voorzitter*), Knip (VVD), Faber-van de Klashorst (PVV), Schouwenaar (VVD), Gerkens (SP), Dercksen (PVV) (*voorzitter*), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Knappen (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Wezel (SP), Bikker (CU), Overbeek (SP), Van Zandbrink (PvdA), Fiers PvdA), Andriessen (D66), Vink (D66), Van Leeuwen (PvdD).

² Samenstelling **Justitie en Veiligheid**:

Engels (D66), Kox (SP), Van Bijsterveld (CDA) (*vice-voorzitter*), Duthler (VVD) (*voorzitter*), Ten Hoeve (OSF), Koffeman (PvdD), Strik (GL), Knip (VVD), Backer (D66), Schouwenaar (VVD), Van Strien (PVV), Kok (PVV), Gerkens (SP), Vlietstra (PvdA), Lokin-Sassen (CDA), Dercksen (PVV), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Rij (CDA), Rombouts (CDA), Van de Ven (VVD), Wezel (SP), Bikker (CU), Baay-Timmerman (50PLUS) Van Zandbrink (PvdA), vac. (PVV), Fiers (PvdA), Andriessen (D66), Vink (D66).

³ Kamerstukken I 2017/2018, 32 317, JC.

BRIEF VAN DE VOorzITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD EN VOOR JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 9 oktober 2018

De vaste commissies voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad en voor Justitie en Veiligheid hebben op 10 juli 2018, 11 september 2018 en 2 oktober 2018 uw reactie besproken op de nadere vragen van de PVV-fractie over het achtste voortgangsverslag van de Europese Commissie over de uitvoering van de Europese Veiligheidsagenda.⁴ De leden van de PVV-fractie hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen.

In het vorige schriftelijke overleg hebben de leden van de PVV-fractie de volgende vraag aan de Minister gesteld:

«Daarbij ligt de focus op het helpen ontwikkelen van sociale vaardigheden onder jongeren. Dit staat los van de Sharia of andere religieuze leer. De inspanningen hebben tot doel om imams te onderwijzen om sociale vaardigheden en kritisch denken te ontwikkelen bij jongeren en hun ouders»⁵

Kan de Minister nader aangeven hoe in dit verband de Sharia los zou staan van sociale omgangsvormen, aangezien de Sharia juist alles te maken heeft met sociale omgangsnormen, bijvoorbeeld handen schudden, gezichtsbedekking in gezelschap, verbod voor vrouwen om met vreemde mannen alleen in een ruimte te verkeren, zwemverboden in gemengd gezelschap, scheiding van man en vrouw in het theater, etc. Welke door imams uit te dragen sociale omgangsvormen zijn hier het uitgangspunt?

De Minister heeft hierop als volgt geantwoord:

«Zoals in de eerdere beantwoording aangegeven is in afgelegen gebieden in Bosnië-Herzegovina een imam vaak een van de weinigen die begeleiding kan geven aan jongeren bij de preventie van radicalisering en gewelddadig extremisme. De EU-ondersteuning richt zich op niet-religieuze onderwerpen zoals sociale vaardigheden en kritisch denken.»⁶

De vraag van de leden van de PVV-fractie is daarmee niet (volledig) beantwoord. Deze leden stellen daarom nogmaals de vraag aan de Minister hoe het bijbrengen van «sociale vaardigheden en kritisch denken» door imams los kan staan van de sharia, waarin juist sociale vaardigheden strikt volgens de islamitische leer worden voorgeschreven en de onweerlegbaarheid van de islamitische doctrine en met name de koran géén ruimte biedt voor kritisch denken.

De vraag, gesteld in de hiervoor geciteerde passage uit het vorige nader schriftelijk overleg, «Welke door imams uit te dragen sociale omgangsvormen zijn hier het uitgangspunt?» is in zijn geheel niet beantwoord. De leden verzoeken de Minister om duidelijk te maken welke sociale

⁴ Kamerstukken I 2017/2018, 32 317, JC.

⁵ Kamerstukken I 2017/2018, 32 317, IV, p. 5.

⁶ Kamerstukken I 2017/2018, 32 317, JC, p. 4.

omgangsvormen hier het uitgangspunt zijn en op welke waarden deze worden gebaseerd.

De vaste commissies voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad en voor Justitie en Veiligheid zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel /
JBZ-Raad,
R.G.J. Dercksen

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
A.W. Duthler

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 november 2018

De leden van de PVV-fractie hebben nadere vragen gesteld over «hoe het bijbrengen van sociale vaardigheden en kritisch denken door imams los kan staan van de sharia, waarin juist sociale vaardigheden strikt volgens de islamitische leer worden voorgeschreven en de onweerlegbaarheid van de islamitische doctrine en met name de koran géén ruimte biedt voor kritisch denken.» Tevens verzoeken de leden van de PVV-fractie «om duidelijk te maken welke sociale omgangsvormen hier het uitgangspunt zijn en op welke waarden deze worden gebaseerd».

Nadere navraag bij de Speciale Vertegenwoordiger van de Europese Unie in Bosnië-Herzegovina, die dit project financiert, levert de volgende informatie op. Zoals in de eerdere beantwoording is aangegeven,⁷ richten de werkzaamheden van imams in dit project zich op niet-religieuze onderwerpen. De trainingen voor jongeren gaan onder meer over het versterken van onafhankelijke besluitvorming, communicatievaardigheden, weerbaarheid tegen groepsdruk, vaardigheden met betrekking tot vreedzame conflictresolutie en kritisch denken. Daarmee dragen zij bij aan het tegengaan van radicalisering.

Deze activiteiten zijn gestoeld op de waarden van de Europese Unie, zoals vastgelegd in het Verdrag betreffende de Europese Unie: vrijheid, democratie, eerbiediging van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en van de rechtsstaat. Zoals in de eerdere beantwoording aangegeven,⁸ worden deze waarden gedeeld door de Islamitische gemeenschap in Bosnië-Herzegovina en heeft de EU er vertrouwen in dat de betreffende imams werken vanuit deze waarden.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

---

⁷ Kamerstukken I 2017/2018, 32 317, JC.

⁸ Kamerstukken I 2017/2018, 32 317, IV.